

Квакери: Друзі України

Релігійна організація «Релігійна громада Квакерів: Збори Друзів України» утворена без повідомлення державних органів і діє без статусу юридичної особи на підставі статті 35 Конституції України, статті 18 Міжнародного пакту про громадянські і політичні права, статті 9 Європейської конвенції з прав людини, статті 8 Закону України "Про свободу совісті та релігійні організації", статті 1130 Цивільного кодексу України.

Клерк: Шеляженко Юрій Вадимович; Фортечний тупик 9, к. 82, м. Київ, 01042; e-mail: yuriy.sheliazhenko@gmail.com, тел. моб. +380 97 3179326. **Вебсайт:** www.friends.org.ua

Вих. № 9 від 01.11.2024 р.

**Голові Національної комісії зі стандартів державної мови
Юлії ЧЕРНОБРОВ**

Шановна Юліє Анатоліївно!

Звертаюся до Національної комісії зі стандартів державної мови за дорученням учасників та учасниць Релігійної організації «Релігійна громада Квакерів: Збори Друзів України» (далі – Збори Друзів України) відповідно до договору про спільну діяльність з метою сповідувати релігію разом без створення юридичної особи, письмовою формою якого є «Запис молитовного служіння Квакерів, яке дух рухає утворити Збори Друзів України», згідно із статтею 1130 Цивільного кодексу України. Відповідно до частини дев'ятої статті 8 Закону України «Про свободу совісті та релігійні організації» повідомлення державних органів про утворення релігійної громади не є обов'язковим.

Нам відомо, що поряд з прийнятим написанням назви нашої релігії (**“квакери”**) в українській мові, яке використовується у Вікіпедії та Словнику української мови, деякі Друзі користуються варіантами **“квейкери”** та **“куейкери”**, які, на їх думку, краще передають оригінальне звучання цієї назви англійською мовою (**“Quakers”**). Ми приймаємо ці варіанти як взаємозамінні, однак при утворенні Зборів Друзів України обрали офіційну назву, яка відповідає чинному правопису української мови: так, у «Великому тлумачному словнику української мови» (укладач і головний редактор В.Т.Бусел) знаходимо слова **“квакер”**, **“квакерка”**, **“квакерство”**, **“квакерський”**.

Викликає стурбованість те, що дехто вважає чинний правопис терміну **“квакери”** калькою з російської мови і з цієї причини негативно ставиться до вживання цього слова у такому правописі.

Крім того, викликають занепокоєння застарілі і дискримінаційні пояснення лексичного значення цього слова у тлумачних словниках. Наприклад, у згаданому вище «Великому тлумачному словнику української мови» слово **“квакер”** визначено як «член однієї з християнських протестантських сект, поширеної в Англії та США».

Слово «секта» в українській мові, подібно до англійського слова «sect», є пейоративом і має негативне значення внаслідок багаторічних зусиль із протиставлення «церкви» «сектам» з боку представників церков, що претендують на панівне становище у суспільстві. Це відображається і у визначенні «секти» в тому ж «Великому тлумачному словнику української мови» («1. Релігійна громада, що відокремилася від панівної церкви. 2. *перен.* Відокремлена група осіб, що замкнулась у своїх вузьких групових інтересах») та у визначенні слова «сектант»: «людина, що керується вузькими груповими інтересами, відзначається догматичними поглядами».

Застосування образливого пейоративу «секта» до будь-яких церков і релігійних організацій є некоректним в принципі, а особливо з боку державних органів та посадових осіб, оскільки Конституцією України передбачено рівність усіх громадян незалежно від їх релігії (стаття 24), а отже неприпустимість дискримінації будь-кого офіційним вживанням термінів «секта», «сектант», а також відокремлення держави від церкви та релігійних організацій (стаття 35), а отже, неприпустимість прямого чи опосередкованого насадження будь-яких «панівних» церков державними органами та посадовими особами.

Європейський Суд з прав людини в рішенні у справі «Християнська релігійна організація Свідків Єгови у Нагірному Карабаху проти Вірменії» (Christian Religious Organization of Jehovah's Witnesses in the NKR v. Armenia) за заявою № 41817/10 від 22 березня 2022 року у параграфі 71 вказує на те, що вживання слова «секта» свідчить про негативне упередження та необ'єктивне ставлення до релігійної організації і викликає сумнів у компетентності офіційних документів, де вживається подібна термінологія.

У параграфі 43 доповіді спеціального доповідача ООН з питань свободи релігії чи переконань (A/HRC/22/51) зазначається про свавільний та негативний характер термінів «секта», «культ», які застосовуються для виправдання порушень права на релігійну свободу. Образливий характер та асоціації з небезпекою слова «секта», небажаність застосування цього застарілого терміну відзначалася у доповіді спеціального доповідача ООН з ліквідації всіх форм нетерпимості та дискримінації щодо Німеччини (E/CN.4/1998/6/Add.2). Слідча комісія Бундестагу (федерального парламенту Німеччини) в доповіді за 1998 рік рекомендувала надалі не вживати слово «секта» в офіційних заявах, інформаційних матеріалах та правових текстах.

Крім того, низка релігійних організацій Квakerів є членами Всесвітньої ради церков; так, за даними на її офіційному вебсайті <https://www.oikoumene.org/> членами Всесвітньої ради церков є Канадські Щорічні Збори Релігійного Товариства Друзів (Квakerів) (Canadian Yearly Meeting of the Religious Society of Friends (Quakers)), Релігійне Товариство Друзів: Об'єднані Збори Друзів (Religious Society of Friends: Friends United Meeting), тощо. Світовий консультативний комітет Друзів (Friends World Consultative Committee) бере участь у Конференції секретарів всесвітніх Християнських громад Всесвітньої ради церков; його генеральна секретарка Гретхен Касл була першою жінкою-головою цієї Конференції, а його представниця Джанет Скотт очолювала конфесійну зустріч історичних мирних церков.

З урахуванням викладеного, просимо Національну комісію зі стандартів державної мови надати пояснення, рекомендації, поради щодо правильного написання назви Релігійного Товариства Друзів (**Quakers**) українською мовою відповідно до чинних стандартів державної мови, зокрема щодо правильності вживання термінів **“квакери”**, **“квейкери”** та **“куейкери”** в українській мові, а також взяти до уваги при визначенні стандартів державної мови, в тому числі у аспекті лексичного значення слів, неприпустимість застосування дискримінаційного пейоративу «секта» по відношенню до Релігійного Товариства Друзів (Quakers), яке представлене у Всесвітній раді церков і є історичною мирною церквою, учасники якої зробили значний внесок у ліквідацію рабства та становлення сучасної системи міжнародного захисту прав людини, а зараз моляться за припинення російської агресії і допомагають постраждалим українцям.

З повагою,

Клерк Зборів Друзів України

Юрій Шеляженко